

Pregó de la festa major de Reus, 7 juny de 1984

Pregó de la Festa Major 1984 de Lluís Pascual

Excel·lentíssim Sr. Alcalde, senyors Regidors de l'Excel·lentíssim Ajuntament de Reus, autoritats, gent d'ordre, potser alguns de desordre, senyores i senyors, bona nit.

La tècnica ens falla o no ens falla. La primera cosa que vaig pensar quan vaig rebre una telefonada de l'Ajuntament de Reus per a encarregar-me el Pregó de la Festa Major va ser: ¿Encara es fan pregons? ¿Encara es fan festes majors amb pregons? Anant més enllà, potser: ¿Encara existeixen llocs, com Reus, on es poder fer unes festes majors i on es pot fer, on s'ha de fer pregó, a l'era que es pot dir de la tecnologia, a l'era, en el moment en el qual la ràdio i la televisió funcionen, en el moment en el qual hi ha una colla de japonesos minúsculs, dirigits per éssers estranys que, a través dels transistors, decideixen que poguem fer o no una festa major, que nosaltres siguem aquí escoltant-nos o no, això m'estranya, em va estranyar molt, em va semblar que podia ser una broma; però no ho era; reconeixia la veu de la Misericòrdia Vallès, l'accent era de Reus i per tant vaig dir, insensatament i inconscientment, que sí, que vindria a fer el Pregó de la Festa Major.

Immediatament em va passar, d'una manera proestiana, com una mena de somni, davant dels ulls tot el que per a mi havia estat la Festa Major de Reus, tots els anys que jo havia viscut a Reus i havia viscut les diferents festes majors, i la festa major a mi em ve associada sempre, com una mena de parètesi; una mena de parètesi que tant la primera corba com la darrera es correspon a una «fluixera» de cames; comença per Sant Joan i acaba per Sant Pere; la «fluixera» de cames del final era deguda, naturalment, a Sant Pere; a un fart de ballar i de caminar: Vist des de fora, si algun senyor ens pogués veure, algun extraterrestre, algun E. T., ens pogués veure des de fora, associaria les festes majors a una mena de moviment que ens agafa a la gent i que no fem durant l'any. La Festa Major consisteix en moure'ns, potser perquè estem massa temps tancats dintre les cases. Suposo que en tot això hi intervé un canvi de costums, una mena de relaxament de costums de tota la vida, del segel i de la història, on, per a la gent, les festes són una mena d'alliberament d'una moral, i d'alliberament per a unes coses que no li eren permeses, com els carnivals, i les disbauxes i els balls; però, sobretot, a mi m'atreia recordar el moviment; aquesta mena de necessitat de moure's sense una finalitat, i, sobretot, de moure's en una època que fa molta calor; les festes majors sempre es fan en una època que fa molta calor. Potser sí que es tracta de fer més passos dels que es feien normalment. Recoro que es tractava d'anar primer..., que es començava a córrer darrera dels gegants; s'arribava a la Plaça del Mercadal, per veure la «Tronada»; me'n recordo de l'alcalde traient el mocador blanc; —em sembla que era blanc; no recordo ben bé el color— després venien una sèrie de passejos tan distrets com inútils, carrer Llovera i carrer Monterols, amunt i avall, que eren exactament com els de sempre, el que passa és que s'anava més mudat i la gent acostumava a anar més lluny. Aquests passejos, a part d'anar des del

capdemunt del Campanaret altra vegada fins a la Plaça, hi havia gent que s'arriscava i se n'anava fins el final dels Màrtirs. Algú s'arriscava més i, no se sap per què, es volia cansar anant fins el començament de la carretera de Castellvell, i alguns més amunt. Alguns, suposo que per afeccions i per estats efusius especials i amorosos especials, agafaven un lloc bastant prohibit, que era allò que es va dir l'Avinguda de la Sofia Loren, pel tius de corbes que tenia; i aleshores, quan ja eres dalt de tot, tocant el que és el Barri Gaudí que llavors no existia, se t'acudia, justament allà, que tenies set i es tractava de buscar el lloc més lluny per anar a beure i el lloc més lluny sempre era l'orxata de cal Picó, però el del raval de Jesús baix, perquè el del capdemunt del carrer Llovera era massa aprop. No sé si existeix aquella extraordinària orxata; suposo que sí i, en tot cas, m'imagino que la gent continua fent el mateix. Als que els anava malament l'orxata prenien un granissat que era igualment bo. Després continuaven amunt i avall, passejant, i finalment un acabava amb l'estómac ben ple de menjar bé –els qui podien menjar bé, naturalment– i anaven a cansar-se a un altre lloc. Es tractava de cansar més i es tractava de cansar-se en una «verbena», ballant fins a les quatre de la matinada, fins a les cinc, fins a les sis, fins que es feia de dia. I tornar a córrer per anar a veure el final de la traca, els focs artificials que es feien al capdavant, que es feien als «Ploms», fabricats per aquell gran pirotècnic mundial, és a dir: per l'Espinós que –segons la tradició que corria per Reus, no sé si certa o no– havia il·luminat, amb els seus focs d'artifici, els casaments i els bateigs de les grans monarquies europees i orientals; en tot cas, nosaltres estàvem molt contents dels coets de ca l'Espinós i que fossin fabricats a Reus. Mentrestant, les mares feien una cosa estranya; dues coses, molt estranyes l'una i l'altra. L'una era cuinar, cuinar perquè la gent mengés bé, mengés de festa major. I l'altra barallar-se; es barallaven; jo recordo les telefonades amb les modistes, barallant-se: mai no havien arribat els botons; els botons sempre havien estat un problema; arribaven els vestits però mai no arribaven els botons que fessin jocs i s'acabava posant, de pressa i corrents, uns altres botons als vestits. I, mentrestant, també es dedicaven a fer paquets i maletes perquè a Reus a més, Sant Pere, ha constituït –parlo naturalment, de les meves imatges– una mena de frontera especial entre l'hivern i l'estiu, és a dir: l'endemà de la Festa Major, quan s'acabava, tothom agafava, –tothom, no; uns quants privilegiats, que a Reus eren bastants– tothom agafava els paquets i se n'anava a Salou; és a dir: començava Salou, just l'endemà de Sant Pere; la gent s'aguantava les ganes d'anar de platja fins que l'Espinós ens engegava els seus coets; era com la darrera excursió. Llavors es traslladaven amb barques i bagatges a la colònia d'estiu. Alguns, els més afortunats, es traslladaven al mas; els més afortunats, els que no havien d'anar a Salou. D'altres a un invent bastant tristó, ja per la paraula mateixa, que se'n va dir un xalet; xalet és una paraula que també està passada de moda, però que durant uns anys la gent va tenir un xalet, el mas era poc, i a Salou ja hi anava massa gent, i a Salou es tancaven dins d'una caps de sabates, que jo recordo que la gent de Reus, de vegades poc donada a l'internacionalisme, en comptes d'apartaments deia aparcaments, i, realment, moltes vegades, més que uns apartaments eren uns aparcaments; i una cosa curiosa és que, sovint, els mateixos veïns de replà eren els veïns de Reus; és a dir que, finalment, acabaves

veient la mateixa gent; es tractava de veure la mateixa gent; això sí, amb uns quants grams més de tolerància provocada pel fet d'anar en samarreta; és a dir: mai no havien pogut veure en samarreta al veí, o amb «viso» i vestit de bany la veïna i resulta que, allà, els hi véiem; naturalment, això en tornar de Salou s'acabava i tothom tornava a agafar el posat greu que correspon a l'estació hivernal; però, fins i tot, allí hi havia un cert relaxament de costums: la gent cridava més i a ningú no li feia vergonya d'anar carregat de gasoses i sifons i coses d'aquest tipus. L'aire lliure comporta sempre una visió de moral relaxada. Jo recordo que una vegada vam estrenar una obra al Teatre Grec, una obra on es deien unes coses –ara ja no se'n diuen– que se'n deien renecs, i van venir les ties d'una actriu, unes ties molt fines. Van dir: «Déu meu; és bonica l'obra; és bonica. Però es diuen unes paraules massa gruixudes; però, és clar, com que és a l'aire lliure...» I sembla, doncs, que l'exercici de la samarreta i de l'aire lliure produïa aquesta mena de relaxament de costums.

Bé; he parlat de dues «fluixeres» de cames. La segona –jo ho he dit– la segona és de la del cansament i del moviment estrany de la festa major, i la priemra és un altre element molt lligat a la història de Reus –aquest ja molt més personal– que és el de la feina. A casa meva, per Sant Joan, fèiem, fem –fan; jo no en faig– coques. Ja se sap que també la tradició de la festa amb les coses dolces i la lllaminadura va molt unit, i, aleshores, –suposo que ara no se'n fan tantes; abans se'n feien moltes– no hi havia casa sense coca de Sant Joan, i se n'havien de fer moltes i se'n feien fins a última hora i sempre hi havia aquella comanda que no s'havia pogut atendre, i sempre hi havia, a més, l'últim misteri, perquè sempre el client que més coques havia encarregat era el que no venia fins a l'última hora, amb la qual cosa sempre estaves patint i mai no arribàvem al punt a les fogueres de Sant Joan; sempre les he vist quan gairebé s'apagaven perquè sempre un esperava que arribés el client el qual, normalment, tot sigui dit, arribava, i els que ens quedàvem sense coques acostumàvem a ser nosaltres, perquè sempre hi havia algun compromís per donar-les-hi.

I he de parlar d'aquestes coses, de «fluixeres» de cames, i sobretot de la primera, perquè aquesta «fluixera» també em va agafar quan em van telefonar de part de l'Ajuntament, (A mi m'agrada, és dir Casa de la Vila). Em van telefonar de la Casa de la Vila. I vaig intentar desxifrar el que havia de fer i de què havia de parlar. El títol era clar: Pregó de la Festa Major de Reus. Vaig buscar «pregó» al diccionari. Ho vaig buscar per si no era exactament el que jo em pensava. Venia de prec. És un prec gran; un prec dirigit a molta gent; potser al Patró; un prec cívic; un prec, en general, a la Ciutat o als representants de la Ciutat. Prec, s'entenia de festa major. També la festa és una cosa molt seriosa: un esdeveniment ciutadà, i la major és la festa més gran; és un moment d'oblidar determinades coses; és un moment de confraternització. Bé, només dubtava de com podia fer-ho; de com es feien les festes majors; de si era el que jo em pensava; de si estaria, –el temps va passar molt de pressa– de si ja estaria molt passat de moda. I aleshores vaig pensar que a l'únic que podia demanar ajuda –evidentment, ajuda a qui i de quina manera– era a una altra persona que hagi pogut fer un pregó; vaig intentar de llançar un S. O. S. al meu antecessor que, si no ho recordo malament, va ser en Xavier Amorós. No el vaig trobar. Vaig dir, en Xavier també

devia passar prou suors per a fer el pregó de la festa major, encara que és un home de paraula exacta i fàcil– i vaig dir: Bé, doncs aniré ben amunt i potser l'únic que em pot ajudar és el celebrat, l'honorat i l'oblidat Patró de la Festa Major. I me'n vaig anar a veure Sant Pere.

Bé; com vaig arribar a Sant Pere i què vaig fer per arribar-hi, naturalment, és un problema de fe. Ja se sap que la fe no s'explica. Es té o no es té. Per tant, els que dubtin del que diré i de la conversa que vaig tenir amb Sant Pere és que no tenen fe, i els que tinguin fe em creuran absolutament. De la llarga i amable conversa que vaig tenir amb Sant Pere, naturalment, no n'explicaré tots els detalls, perquè les converses amb un sant, de vegades, tenen racons molt íntims, que no es poden revelar. Però us diré, simplement, com vaig demanar consell a Sant Pere perquè m'expliqués com podia fer un pregó, sobretot un pregó en una Ciutat de la qual ell n'és Patró. El vaig trobar, com es tradició i com poden suposar, a la porta d'un lloc absolutament inaccessible. Ell en canvi no ho era. Alguns dels seus representants, molt més tard, han inventat el «subporter», els «grums», els conserges, i han anat multiplicant les difícilíssimes maneres d'arribar als representants de Sant Pere, però ell, amb un costum ben reusenc de desconfiança i, al mateix temps, d'estar per la feina, no s'ha mogut i no es volia moure, encara, de la barrera tot i que, com veureu més tard, em va dir que estava jubilat. I amb una mena de posat de duaner respectable, em va atendre de seguida i, a més, amb to molt sol·lícit:

«–Diguim, jove. (No va fer servir cap mena de protocol; jo tampoc) Diguim, jove, què vol?

–Bé. Déu el guard, Sant Pere. Jo, miri, sóc de Reus; (la veritat: de moment, Sant Pere, imposa molt; després, no). Sóc de Reus i he d'anar a fer un pregó per a una festa que li és consagrada i voldria uns quants consells. Si vostè em pogués ajudar, i explicar-me alguna cosa de la seva vida, perquè, la veritat, no sé com sortir-me'n».

Fins aquell moment, ja ho he dit, va tenir una cara sol·lícita i un posat afable. Immediatament, quan va sentir, suposo, el nom de Reus, se li va fer una cara i un posat més aviat murrís. Ajudant-me una mica de la imaginària, de la història, el posat afable que té la cara de Sant Pere de Rembrandt, es va convertir immediatament en la cara del Sant Pere del Greco, amb un aire estirat, adust i seriós, com el Greco que hi ha al Can Ferrat, que és l'obra d'aquell fantàstic català, que ja ens va ensenyar que els catalans estàvem sonats, però no tant, i que èrem una mica allò –per utilitzar una paraula castellana o més aviat aragonesa– que quan jo era petit en deieu «agarrats». (El Rusiñol era el que anava venent duros a quatre pessetes i, naturalment, ningú no n'hi va comprar: ningú no s'arriscava).

Em va dir:

«–Miri, jove; a mi no em fa res que em facin servir de reclam, fent-me Patró d'unes festes i que després no se'n recordin més durant tot l'any; ja hi estem acostumats aquí dalt;

també només se'n recorden de Santa Bàrbara quan trona i ben malament que s'ho passa, la pobra. De desagraïts l'infern n'és ple i, si vol que li digui la veritat, el cel també, perquè jo tinc molt anys i em sé de memòria la naturalesa humana i moltes coses del món i de la vida; intento ser comprensiu i, la majoria les deixo passar, perquè tampoc no en tenen tanta culpa. Però, sap?, no és el mateix. Tinc una certa tristesa. Si he fet posat de murri, és perquè em sembla que tot s'ha perdut. De vegades miro el món d'aquí dalt i sobretot els qui arriben d'aquell lloc que vostè ni ha parlat, de Reus, i tenen una cara massa avorrida i ensopida. És a dir: els veig de dalt i els veigs ensopits i els veig avorrits i l'avorriment –ho dic per si li serveix– és una forma de pecar molt més perillosa que altres pecats que per un error d'impremta, algú –ben deixat, per cert– no va incloure dins del catecisme, i al mateix temps es va descuidar d'incloure en el capítol de les virtuts, es va descuidar l'alegria, es va descuidar la fraternitat i es va descuidar la imaginació. Potser, miri què li dic, es va descuidar, fins i tot, la bruixeria; l'estar «sonat» de vegades, és bo, i vostè ja sap de què li parlo, perquè em diu que és de Reus; doncs no cal que li digui res més. I em sap greu perquè de les ciutats de les quals un és Patró, doncs, mireu, un els té una certa tirada. I que hagi baixat tant, que la gent estigui tan ensopida i emmuriada és una cosa que no es pensi que només m'afecti a mi, que, de vegades, quan els sants no tenen gaires distraccions, ens ajuntem a fer una manilla i els altres m'ho retreuen; és a dir: m'ho diuen en segones de canvi. Abans, per exemple, donava una certa satisfacció verue que quan arribaven aquí dalt, tenien preferència de pas davant dels clients que venien de París i de Londres, i jo els havia defensat moltes vegades quan algú que està per damunt meu i que no puc anomenar, s'empipava perquè es dedicaven a fer uns carnivals molt atrevits, dient-li que malgrat les màscares i el que seguia a les màscares que eren uns excessos que, miri, tenien certa gràcia, l'endemà, amb son o no, tothom tirava la persiana de la botiga amunt, i guarnia els aparadors de Reus que era un deliri d'imaginació i un prodigi de gràcia. M'ha sentit, oi?; d'imaginació, –deia Sant Pere– de la imaginació que havia parlat abans. I ara, en canvi, ho prefereixo, es troben ensopits. Miri, vostè no hi era: –i aquí sí que Sant Pere es va asseure a la porta de la barraqueta i va adoptar l'aire de qui explica una mena de rondalla; com l'avi, llavors, vostè no hi era, li repeteixo. Primer van inventar l'aiguardent. Que l'aiguardent no tirava? Les sederes. Que semblava que les sederes no tiraven gaire? Les avellanes, les ametlles, l'oli. ¿Que en els aperitius la gent ja no feia servir avellanes perquè eren molt cares i que les picades d'avellanes ja no es portaven perquè eren substituïdes per la sopa «Prisa»? Doncs a criar gallines: Se sentien des d'aquí dalt. «Huevos de Reus». No hi havia ningú del món que no hagués menjat alguna vegada de la seva vida una truita a la francesa feta amb ous de Reus. I ara els he perdut de vista. No sé què fan. Potser vostè em podria informar, perquè la vista em curteja des d'aquí dalt. Potser no els segueixo bé. Potser estant inventant una altra cosa. Però és ben estrany, perquè els sants tenim un sistema d'informació que no ens falla gaire sovint.

Sigui com sigui, segur, –seguia Sant Pere– que no hi ha ningú tan fantàstic que tingui els..., (aquí va fer una pausa llarga, recordant la seva condició de santedat) que tingui els atributs que calen per a pensar que puguin tenir un canal que faci arribar l'aigua des del mar fins a

la Ciutat. I no tan sols això, sinó que per a posar la primera pedra inaugurin un carrilet, que, creguim, des d'aquí dalt, era com una joguina. Fa temps que no el veig. També el deuen haver deixat anar, perquè creguim, tot ho fan malbé. Es pensen que eliminar determinades coses és ser moderns, però ja s'ho trobaran. Jo li confesso que no havia vingut mai tant –vaig viure de tendresa i vaig viure d'admiració– com quan vaig veure l'operació del mar i l'operació del carrilet. I, la veritat és que no resultava tan impossible».

Jo naturalment, continuava preocupat pel meu pregó. És a dir: era molt agradable la conversa amb Sant Pere, però jo no sabia si aquell material em servia per al pregó; però, en tot cas l'escoltava. Però d'allò no podia transmetre res. I l'home no parava de discutir.

–Però, Sant Pere: –li vaig dir jo, encara tímidament davant dels renyes, davant de l'entusiasme– vostè m'ha parlat de negocis, m'ha parlat de botiguers, i a Reus, a part de botiguers, que són molts, hi ha molta altra gent. I a més els botiguers són una classe difícil, una classe contradictòria que, naturalment, sempre han fet molt de bé, però al mateix temps han estat una gent conservadora, una gent que han criticat sempre.

«–Que no, home, que no; –em deia ell– que vostè no ha entès res de la història, ni de Reus, i perdonim, jove, que potser estic una mica «atrassat» d'idees. Li parlo d'imaginació. Tinc molts anys i porto corona, però mai no he estat un carca. Li parlo també de civisme. No li dic que aquells temps fossin els temps feliços; això ja ho va deixar ben clar un bon poeta, que segurament deu ser amic seu, que és l'Amorós. I miri: bon poeta i bon botiguer; doncs, apunti-s'ho; vet aquí un exemple. Parlo de les bogeries sanes, de les bogeries que feia la gent per anar a la Ciutat. I d'una paraula que vostès, darrerament, sobretot els joves, fan anar amunt i avall, i ja començo a tenir els nassos plens. Com si fos una cosa molt difícil i compliada. Li parlo d'allò que tots els diaris li diuen cultura, que abans, en el meu temps, era més senzill; es deia, senzillament, ganes de viure, ganes de saber gaudir i ganes de saber viure i de «disfrutar» i de civisme i de llibertat, de netedat i de respecte, i de riscs i de no quedar-se enrera i de voler millorar».

Va fer una mena d'esbufec. Jo, naturalment, vaig aprofitar per protestar del «miting», perquè estava agafant unes proporcions que em sabien greu per ell i tot, i que si arribava algú, en aquells moments a la porta del cel. I li vaig dir a Sant Pere:

–Calmi's. Hi ha unes coses que no he entès. Què vol dir amb això de la cultura? I què vol dir no quedar-se enrera? Jo em pensava que vostès, els sants eclesiàstics, eren més aviat neutrals i no acabaven fent «mitings».

Em va respondre pitjor que abans. Em va respondre:

«–No digui bestieses, jove, o ja se'n pot anar; neutral –i vostè ja ho havia de saber– no hi ha hagut mai ningú. Neutral al canyet; però, abans, no hi ha ningú que ho sigui. Però jo ja li ho he explicat: hi ha moltes maneres d'enganyar la gent. Ja sé que vostès han passat uns anys molt dolents».

Naturalment, jo li vaig parlar del franquisme. Em va dir:

«—Miri. No m'atabali amb això. La història passada és història passada. Vostè els ha vist els gegants de Reus? Vostè els ha vist els gegants dels altres pobles? Miri; a tot arreu hi ha un gegant que és un Rei i una geganta que és una reina; a Reus, no; ho van fer amb molta vista. Més republicans i avançats que ningú, molt vius i tramposos, ells van fer el Vitxet i la Vitxeta: ni rei, ni reina. I, després, no en van tenir prou: li van afegir les altres races del món: ben universals: l'indi i l'índia, el moro i la mora, el japonès i la japonesa; només hi falten un parell de negrets, que potser ja és hora que els possessin. (En el moment que jo vaig anar allà dalt, Sant Pere no sabia que els negrets ja hi eren. Jo hi tornaré a passar; a veure'l, —si és que encara em rep— perquè els he vist a l'entrada de l'Ajuntament i li ho explicaré. Naturalment, no n'hi havia prou amb els gegants; a més, «nanos»; més que no cap Ajuntament. Un manicomi? El més gran i el més complert; el que hi feia falta tot sovint. Però no solament el més gran i el més complert i el més bonic, sinó que van tenir la gràcia —qui fos— d'encomanar-lo a en Domènech i Muntaner, i d'una altra cosa tan sòrdida com un manicomi, en van fer un edifici civil que veure, encara, les taulades des d'aquí dalt és una meravella. Un hospital? Gran i ben dotat a la seva època. Ara no ho sé perquè fa temps que no hi vaig; fa temps que no prenc mal, i, a més, si prenc mal, m'aguanto, perquè no es pensi que ni el «retiro» ni la Seguretat Social que tenim aquí dalt siguin res de l'altre món. Que no hi havia biblioteca? Un senyor en regalava una i una casa sencera per a fer-ne un centre. Que es cremava un teatre? Doncs en feien un altre, i ben llestos i equipats. D'això se'n diu cultura. I anant fent. Per cert; (aquí va abaixar la veu) vostè l'ha vist el Fortuny? Jo no me'l puc mirar; poruc, vénen llàgrimes als ulls. És clar que, als meus anys, potser sóc una mica sentimental. Però no em digui que el Fortuny s'ha salvat —o es pot salvar— fent cinema; que ben atropellat el van deixar amb tants anys de pantalla amunt i pantalla avall. I jo no em crec això que diuen els de Reus que els agrada el teatre i la música i que si els de Tarragona no en tenen i ells sí que en tenen i que no permetran que els caigui i que el pagaran ells, perquè, creguin, hi ha gent que ja té la feta la llarga i la pot deixar anar. I la plaça? Aquella plaça que en Joan Miró —que sort que ens arribat aquí dalt, perquè teníem un grapat d'estrelles i de llunes per repintar— la trobava la més elegant de Catalunya, doncs me la van desfer fent-hi una casa, que jo no dic que no estigui ben feta; la casa és molt bonica, però com l'Hotel de Londres, no. Segurament dec estar passat de moda, però les coses quan es fan ben fetes, estan ben fetes, i si no, miri el Campanar que sembla una cosa de moros —i que Déu, Nostre Senyor, em perdoni l'heretgia— però, miri, de moros o no, encara s'aguanta i ben bonic que fa. I d'això que ha dit del franquisme, doncs, sí, té raó, van ser molts anys de coses molt estranyes, però la imaginació porta la trampa sana, i vostè sap perfectament, perquè ho ha viscut, que a la festa major, com que no es podien barallar en política, miraven a veure quina «verbena» lluia més, si al Reus Deportiu o als «Ploms»; si un l'orquestra «Meravella», l'altre l'orquestra del Festival; un portava «Los Gringos», els altres «Los Bravos», i, què vol que li digui? És una manera d'enginyar-se-les. I més val això que res. Sap què li dic? Digui'ls-ho, si ha de fer aquest pregó; digue'ls-ho i aprofitin, i que facin la festa major, que això és una

bona manera de començar aquell canvi. Que, per cert, això del canvi està molt bé. I la rosa que representa al canvi està molt bé. Però que facin memòria que la rosa, de veritat, de veritat, fa molts anys que es passeja pel món; a l'exposició; i a l'escut de Reus, fa centenars d'anys que tenim la rosa; així és que se n'aprofitin i que ho utilitzin, que ho inventin, que es barallin, si volen, però que en surti alguna cosa que valgui la pena, i per a tothom. Que deixin de ser conservadors, tan botiguers com vulguin, però que deixin de ser conservadors, que els temps canvien i una festa major, hauria de tornar a ser una cosa de veritat per a tothom i que valgués la pena viure-la. Que no se'n vaign corre-cuita cap a Salou, que me l'ham fet malbé, pobret; ni a mirar el vídeo que és una cosa massa tecnològica i fa poc festa major. Que surtin al carrer i passegin, que jo ja els vetllaré des d'aquí dalt, fent allò que m'han atribuït els castellans i no sé perquè: «A quien Dios se la dé, San Pedro se la bendiga». Recordi'ls que arreglin el Fortuny, a veure si vostès, els còmics, tornen a tenir un bon teatre, que a mi el teatre, quan vivia a Reus, m'agradava molt; hi anava, de vegades d'amagat a causa de la meva dignitat, però hi anava. I que inventin, i que siguin generosos que jo ja faré la vista grossa i els faré entrar, si em fan quedar bé. I si li sembla que s'han d'enfadar, que s'enfadin; i si li sembla que no els ho ha de dir, doncs, miri, no els ho digui, que, al capdavall, potser jo no tinc raó, perquè, com ja li he dit abans, ja em faig gran, i potser, potser ja estic passat de moda».

Evidentment, s'anava posant paternalista. El sant va fer un gran badall; va caure enrera; va caure dins d'un núvol que el va parar i, suposo, que encara deu dormir perquè es va fadigà molt.

Em va dir tot això i altres coses que no puc repetir perquè, com he dit abans, formen part del secret d'una conversa amb un sant. Me'n vaig anar amb la idea que els sants eren diferents. Encara va dir: «—Aprofiti's que em tenen a mi i no a aquella feminista de Santa Tecla». Me'n vaig anar ple de paraules de Sant Pere i sense cap consell ni cap idea que em permetés saber com ho havia de fer per fer un pregó per tota la gent d'aquesta esquerpa, estranya, acollidora, estimada i noble vila.

Perdó i gràcies.